

**MOBILIZACIJOS IR PILIETINIO PASIPRIEŠINIMO DEPARTAMENTO
PRIE KRAŠTO APSAUGOS MINISTERIJOS
DIREKTORIUS**

**ĮSAKYMAS
DĖL MOBILIZACIJOS IR PILIETINIO PASIPRIEŠINIMO DEPARTAMENTO PRIE
KRAŠTO APSAUGOS MINISTERIJOS RIZIKOS VALDYMO TVARKOS APRAŠO
TVIRTINIMO**

2021 m. gegužės 27 d. Nr. V-57
Vilnius

Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos vidaus kontrolės ir vidaus audito įstatymo ir Vidaus kontrolės įgyvendinimo viešajame juridiniame asmenyje tvarkos aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos finansų ministro 2020 m. birželio 29 d. įsakymu Nr. 1K-195 „Dėl Vidaus kontrolės įgyvendinimo viešajame juridiniame asmenyje“, nuostatomis,

t v i r t i n u Mobilizacijos ir pilietinio pasipriešinimo departamento prie Krašto apsaugos ministerijos Rizikos valdymo tvarkos aprašą (pridedama).

Direktorius

Virginijus Vitalijus Vilkelis

PATVIRTINTA
Mobilizacijos ir pilietinio pasipriešinimo
departamento prie Krašto apsaugos ministerijos
direktorium 2021 m. gegužės 27 d.
įsakymu Nr. V-57

MOBILIZACIJOS IR PILIETINIO PASIPRIEŠINIMO DEPARTAMENTO PRIE KRAŠTO APSAUGOS MINISTERIJOS RIZIKOS VALDYMO TVARKOS APRAŠAS

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Mobilizacijos ir pilietinio pasipriešinimo departamento prie Krašto apsaugos ministerijos rizikos valdymo tvarkos aprašo (toliau – Aprašas) tikslas – nustatyti veiklos rizikos valdymo procesą Mobilizacijos ir pilietinio pasipriešinimo departamente prie Krašto apsaugos ministerijos (toliau – Departamentas). Aprašas nustato rizikos identifikavimo, vertinimo, valdymo priemonių parinkimo tvarką ir rizikos valdymo proceso procedūras Departamente.

2. Aprašas parengtas vadovaujantis Lietuvos Respublikos vidaus kontrolės ir vidaus audito įstatymo ir Vidaus kontrolės įgyvendinimo viešajame juridiniame asmenyje tvarkos aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos finansų ministro 2020 m. birželio 29 d. įsakymu Nr. 1K-195 „Dėl Vidaus kontrolės įgyvendinimo viešajame juridiniame asmenyje“, nuostatomis.

3. Aprašas yra metodinio pobūdžio rekomendacinis dokumentas, skirtas naudoti Departamento direktoriui, valstybės tarnautojams ir darbuotojams, dirbantiems pagal darbo sutartis (toliau – Darbuotojai), dalyvaujantiems nustatant ir valdant rizikas.

4. Aprašo paskirtis – padėti Departamento direktoriui nustatyti ir valdyti įstaigos veiklos rizikas.

5. Apraše vartojamos sąvokos:

5.1. **Rizika** – įvykių, galinčių turėti neigiamos įtakos siekiant Departamento tikslų ir vykdant funkcijas, atsiradimo galimybė.

5.2. **Rizikos lygis** – rizikos svarbos įvertinimas pagal skaitinę vertę, nustatomas atsižvelgiant į galimo rizikos poveikio ir rizikos tikimybės įvertinimą.

5.3. **Rizikos poveikis** – rizikos rezultatas, kurio įtaka Departamento veiklai, tikslams įvertinama pagal skaitinę vertę.

5.4. **Rizikos tikimybė** – rizikos atsiradimo galimybė, įvertinama pagal skaitinę vertę.

5.5. **Rizikos valdymo priemonė** – veiksmai, skirti neigiamai rizikos įtakai sumažinti.

5.6. **Rizikos vertinimas** apima rizikos veiksnių nustatymą, rizikos veiksnių analizę ir vertinimą, toleruojamos rizikos nustatymą, reagavimo į riziką numatymą.

6. Atliekant korupcijos prevencijos veiklą Departamente Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatyme numatyta tvarka atliekamas korupcijos pasireiškimo tikimybės vertinimas.

7. Kitos Apraše vartojamos sąvokos yra suprantamos taip, kaip jos apibrėžtos Lietuvos Respublikos vidaus kontrolės ir vidaus audito įstatyme.

II SKYRIUS RIZIKOS IDENTIFIKAVIMAS, VERTINIMAS IR JOS VALDYMO PRIEMONIŲ NUSTATYMAS

8. Departamente veiklos rizikos valdymas organizuojamas taip, kad būtų pasiekti veiklos tikslai, įvertinama ir optimaliomis priemonėmis valdoma veiklos rizika pagal atitinkamas gaires:

8.1. Departamentas siekia identifikuoti, įvertinti ir suvaldyti visas su veiklos tikslais susijusias reikšmingas rizikas (tiek išorinę, tiek vidinę);

8.2. rizikos tikimybė ir poveikis vertinami atsižvelgiant į Departamento veiklos tikslus,

nustatytus su atitinkamais tikslais susietus veiklos vertinimo rodiklius;

8.3. rizikos valdymo priemonės parenkamos atsižvelgiant į nustatytos rizikos svarbą (tikimybės ir poveikio kompleksinį įvertinimą) ir pobūdį; rizikos valdymo priemonės apima rizikos eliminavimą, sumažinimą, perdavimą ar toleravimą; rizikos valdymo priemonės įgyvendinimo sąnaudos neturi būti didesnės nei galimas susijusios rizikos poveikis;

8.4. Departamente diegiama ir veikianti rizikos valdymo sistema yra neatsiejama veiklos planavimo ir valdymo sistemos dalis, skirta Departamento veiklos tikslams įgyvendinti; rizikos valdymo procesas yra susietas ir integruotas į departamento veiklos planavimą;

8.5. Užtikrinti, kad Departamente vykdoma veikla atitiktų teisės aktuose nustatytus reikalavimus; būtų priimami sprendimai, dėl veiklos rizikos prevencijos, kad nustatyti veiklai kylančias grėsmes ir jų sumažinimo galimybes bei mažinti galimus nuostolius ir švelninti padarinius, susijusius su nepasiektais tikslais.

9. Rizikos nustatymas ir vertinimas atliekamas vieną kartą per metus arba pagal poreikį.

10. Darbuotojai, atsakingi už rizikų vertinimą, vadovaudamiesi Aprašu, remdamiesi anksčiau įvykusiais įvykiais bei vidaus audito ir (arba) Valstybės kontrolės rezultatais, kiekvienais metais, atlieka rizikų nustatymą ir (arba) nustatytų rizikų peržiūrą, užpildo Rizikų vertinimo lentelę (1 priedas) ir teikia ją vertinti darbo grupei, kurios sudėtis patvirtinta Departamento direktoriaus 2021 balandžio 20 d. įsakymu Nr. V-35 „Dėl darbo grupės sudarymo vidaus kontrolės politikos įgyvendinimui Mobilizacijos ir pilietinio pasipriešinimo departamente prie Krašto apsaugos ministerijos“.

11. Darbo grupėje Rizikų vertinimo rezultatai yra aptariami, numatomos priemonės galimoms rizikoms mažinti ir (pagal poreikį) rengiamas Rizikos valdymo planas (2 priedas) arba priemonės įtraukiamos į Departamento metinį veiklos planą.

12. Rizikų valdymo planą rengia Departamento struktūrinis padalinys.

III SKYRIUS RIZIKOS VERTINIMO LENTELĖS PILDYMAS

13. Rizikos vertinimo lentelėje (1 priedas) pateikiamas išorinės ir vidinės rizikos pavyzdys. Lentelėje pateiktas rizikų sąrašas nėra baigtinis, jis gali būti siaurinamas ir (arba) plečiamas. Galimi išorinių ir vidinių rizikų pavyzdžiai pateikiami Veiklos rizikos veiksnių (faktorijų) pavyzdžių sąrašė (3 priedas).

14. Lentelės skiltyje „Įvykio tikimybė“ vertinama įvykio pasireiškimo tikimybė skalėje nuo 1 iki 5. Kiekvienai vertinamai veiklai / sričiai gali būti taikomi skirtingi metodai rizikos įvykio tikimybei nustatyti.

Įvykio tikimybės įvertinimo pavyzdys:

Vertinimo skalė	1	2	3	4	5
Įvykio tikimybė	Labai žema	Žema	Vidutinė	Aukšta	Labai aukšta
Tikimybė, kad įvykis įvyks	1 kartą per metus arba neįvyks	1 kartą per ketvirtį – metus	1 kartą per mėnesį – ketvirtį	1 kartą per savaitę – mėnesį	daugiau negu vienas įvykis per savaitę

15. Lentelės skiltyje „Įvykio žala“ vertinamas galimas įvykio poveikis. Vertinant įvykio žalos poveikį turi būti pasirenkami konkrečiai vertinamai veiklai / sričiai būdingi aspektai

Įvykio žalos įvertinimo pavyzdys:

Vertinimo skalė	1	2	3	4	5
Reikšmingumas	Labai mažas	Mažas	Vidutinis	Didelis	Labai didelis
Įvykio žalos poveikis					
turtui ar pinigams (Eur)	Iki 10 000	Nuo 10 000 iki 30 000	Nuo 30 000 iki 150 000	Nuo 150 000 iki 500 000	Virš 500 000
veiklos tęstinumui	Greitai atkuriamas, nežymus nukrypimas nuo įprastinės veiklos, funkcijų	Atkuriamas nukrypimas be padarinių	Atkuriamas nukrypimas, paveikiantis kitų veiklos funkcijų sklandų darbą	Reikšmingai paveikiamas daugelio veiklos funkcijų darba, tačiau XXX pagrindinės veiklos nenutrūksta	Nutrūksta pagrindinė XXX veikla
tikslų pasiekimui	Nedidelis (arba visai nėra) poveikis. Veikla / tikslai bus įgyvendinti laiku	Nedidelis poveikis. Veikla / tikslai gali vėluoti	Vidutiniškas poveikis. Veikla/tikslai gali būti neįgyvendinti arba vėluoti	Didelis poveikis. Tam tikra veikla/tikslas gali būti neįgyvendinti / nepasiektas	Kritinis poveikis. Veikla / tikslai nebus pasiekti

16. Lentelės skiltyje „Rizikos lygis“ nustatomas rizikos lygis.

Rizikos lygio nustatymo pavyzdys:

Rizikos lygis	Įvykio žalos poveikis					
	1	2	3	4	5	
Įvykio tikimybė	1	1	1	2	3	4
	2	1	2	3	3	4
	3	1	2	3	4	5
	4	2	3	4	5	5
	5	3	4	5	5	5

17. Kai rizikos lygis yra vidutinis (3 lygis) arba aukštas (4, 5 lygis), turi būti atliekama papildoma analizė ir taikomos papildomos kontrolės procedūros, leidžiančios suvaldyti riziką.

18. Rizikos lygio aprašymas:

Rizikos lygis		Aprašymas
1–2	Žemas rizikos lygis	<i>Nereikalauja</i> sudėtingų kontrolės mechanizmų, tačiau reikėtų peržiūrėti ar: 1) nėra brangių ir nereikalingų kontrolės mechanizmų, kuriuos būtų galima supaprastinti; 2) kylančios rizikos nesukelia aukštos Departamento veiklos reputacijos praradimo rizikos; 3) nesukelia kitų rizikų, pvz., neatsakingas dokumentų valdymas gali sutrukdyti finansavimo procesams; 4) nėra paprastų sprendimų, leidžiančių dar labiau sumažinti rizikos lygį.
3	Vidutinis rizikos lygis	<i>Rekomenduojama</i> atidžiai įvertinti, kokios yra kontrolės procedūros ir kokių būtų galima imtis papildomų veiksmų, kad būtų sumažinta rizikos tikimybė arba poveikis.
4–5	Aukštas rizikos lygis	<i>Būtina</i> numatyti kontrolės procedūras, leidžiančias valdyti riziką.

19. Lentelės skiltyje „**Rizikos valdymo lygis**“ rizikos valdymas įvertinamas subjektyviai.

Rizikos valdymo lygio nustatymo pavyzdys:

Rizikos lygis	1	2	3	4	5
	Labai geras	Geras	Priimtinas	Nepakankamas	Neegzistuoja
Rizikos valdymas	Rizika valdoma, tačiau skiriasi jos valdymo efektyvumas			Nepatenkinamas rizikos valdymas	

IV SKYRIUS

RIZIKOS VALDYMO PLANO ĮGYVENDINIMAS IR STEBĖSENA

20. Įdiegtų kontrolės procedūrų vykdymo stebėseną atlieka Departamento Administravimo ir informacijos apsaugos skyrius.

V SKYRIUS

BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

21. Apraše nenumatytais atvejais sprendimus priima Departamento direktorius.

22. Departamento skyrių vedėjai gali teikti Departamento vadovybei ir Darbo grupei siūlymus dėl vidaus kontrolės įgyvendinimo ir rizikos valdymo sistemos efektyvumo didinimo Departamente.